

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/13, 142/2014, 103/2015, 101/2016, 35/2023, 92/2023 и 94/2024) и члана 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/2007, 83/2014- и др. закони, ,101/2016 - и др. закони, 47/2018, и 111/2021 и други закони), члана 42. и члана 143. статута општине Сокобања („Службени лист општине Сокобања“, број 6/2019 и 8/2023) ,
Скупштина општине Сокобања, уз претходно прибављену сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, број 001395656 2025 14840 007 000 000 001 од 02.04.2025.године, на седници одржаној дана 15.05.2025. године донела је

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ СОКОБАЊА ЗА 2025.ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Сокобања се налази у централном делу источне Србије и административно припада Зајечарском округу.

Простире се на 525 км², смештених између 43 и 44 0 северне географске ширине и 21 и 22 0 источне географске дужине.

Већи део подручја општине смештен је у Сокобањској котлини коју пресеца река Моравица. Котлину окружују планине

Озрен и Девица са јужне стране, и Ртањ и Буковик са северне. На западу котлина прелази у Моравску долину, а на истоку у Тимочку. Значајан део општине се наслања на планину Озрен, чија надморска висина износи 1.117 м. Административни центар општине је градско насеље Сокобања које је смештено на 400 м надморске висине. Општина се граничи са општинама Алексинац, Ражањ, Бољевац, Књажевац и Сврљиг. На подручју општине Сокобања (попис из 2022. године) живи 13.199 становник. У јединој градској месној заједници, Сокобањи, живи 7.188 становника или 54.46%, док у 24 села живи 6.011 становника или 45.54% укупног становништва општине. Просечна густина насељености износи 25.14 становника по км².

Природни услови и животна средина: Природни услови и животна средина: Подручје општине карактерише умерено-континентална

клима са свежим летима и релативно благим зимама, што омогућава развој врло различитих видова пољопривредне производње. Климатски показатељи (1981-2010 – синоптичка станица Зајечар)
ТЕМПЕРАТУРА Просечна температура ваздуха – јануар (°Ц) -0,2 Просечна температура ваздуха – јул (°Ц) 29,7
Просечна температура ваздуха – годишња (°Ц) 11,0 Средњи број мразних дана – годишње 102
Средњи број тропских дана – годишње 46 ВЛАЖНОСТ ВАЗДУХА Просечна влажност ваздуха – годишња (%) 73
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА Просечан број ведрих дана – годишње 62 Просечан број облачних дана – годишње 119
ПАДАВИНЕ Просечна количина падавина – годишње (мм) 581,4 ПОЈАВЕ Просечан број дана са снегом – годишње 28
Просечан број дана са снежним покривачем – годишње 46 Просечан број дана са маглом – годишње 28
Просечан број дана са градом – годишње 0,4 Средња годишња температура ваздуха креће се између 11,3 оЦ у нижим деловима општине до 6-8 оЦ на највишим деловима планине Ртањ. Екстремне температуре ваздуха забележене у току лета су 39 оЦ, а у току зиме -24 оЦ. Јесен је топлија од пролећа, док су ноћи свеже, посебно лети, када је и мања влажност ваздуха. Средња годишња влажност ваздуха износи 73%, и највећа је током зимских месеци. Просечна годишња количина падавина креће се око 550 до 700 мм. Најмање сунчаних дана се јавља у зимском периоду, а највише у току летњих и јесењих месеци. Снега у просеку има 28 дана у току године. Атмосферски притисак се креће у вредностима од око 736 мб. Природни ресурси Општина Сокобања располаже богатим и разноврсним природним ресурсима на којима се заснива садашњи, али и будући, економски развој. Основни природни ресурси општине су: • пољопривредно земљиште које се простире на 30.357 ха, и заузима 58,30% територије општине; • шуме које се простиру на 17.074 ха, и заузимају 36,80%

територије општине; • богат биодиверзитет. Обронци сокобањских планина обилују лековитим и ароматичним биљним врстама као и шумским плодовима. Посебно позната по биодиверзитетном богатству је планина Ртањ, на којој је утврђено присуство око 200 биљних врста (међу којима има ендемских). Од шумског или дивљег воћа на подручју општине Сокобања, среће се: дивља јабука (*Malus silvestris*), шипурак (*Rosa canina*), шумска јагода (*Fragaria vesca*), трњина (*Prunus spinosa*), купина (*Rubus fruticosus*), малина (*Rubus ideaus*), дрен (*Cornus mas*) и други. Од печурака на подручју Сокобање доминира вргањ (*Boletus edulis*), а затим у мањим количинама лисичарка (*Cantharellus cibarius*), буковача (*Pleurotus ostreatus*) и црна труба (*Craterellus cornucopioides*). Овакво богатство лековитим биљем и шумским плодовима отвара различите могућности за економски развој руралних подручја, локалног становништва и општине Сокобања у целини. Подручје, такође, обилује разноврсном дивљачи, што отвара могућност да се ловни туризам развије у озбиљну привредну грану. • водни ресурси од којих су најзначајнији река Моравица и Бованско језеро богато рибом (више у поглављу 2.1.5.) • геотермални извори у зонама Сокобање и Бање Јошанице су чувени по својој лековитости. Постоји шест геотермалних извора са температурама од 22-46,50Ц и представљају посебну природну, економску и енергетску вредност општине. Минералне воде су погодне за лечење хроничног бронхитиса, бронхијалне астме, психонеурозе, неурастеније, повишеног крвног притиска, хроничног реуматизма, ишијаса, малокрвности, појединих женских болести, исцрпљености и опоравак. • планина Озрен која има карактер ваздушне бање и која помаже бројним туристима у лечењу одређених респираторних болести. • рудна налазишта рудника мрког угља "Соко" у Читлуку. Резерве угља су довољне за неколико деценија уз годишњу експлоатацију између 100.000 и 200.000 тона. Осим угља, од минералних сировина на подручју општине присутна је иловача, која се користи у цигларству, и жути доломит (у атарима села Врмца и Мужинац) који је погодан за прскање фасада. Водни ресурси Општину Сокобања карактерише богата хидрографска мрежа и разноврсност водних ресурса, у чему посебну вредност представљају извори топле и хладне минералне воде, који представљају основ туристичког развоја општине. Минерални извори се јављају на више места, али су основне зоне Сокобања и Бања Јошаница. Сокобања - извори У Сокобањи постоје постоје топли, хладни и млаки извори минералне воде, који су налазе на локалитетима: • у централном бањском парку, • на локалитету Бањица и • у зони корита реке Моравице. Већина извора је каптирана и стављена у функцију развоја бањског туризма. Температура воде се креће у распону од 280Ц до 450Ц, на основу чега је шест главних извора сврстано у две основне групе: - хипертермални извори (купатило Парк), чија вода има температуру између 390Ц и 450Ц, - хипотермални извори (купатило Бањица), са темпертуром воде од 280Ц до 340Ц. Ове воде спадају у групу олигоминералних сулфидних хипертермних, односно хипотермних вода. Такође, постоји и извор хладне манганске воде „Здрављак“ у близини истоименог хотела. Коришћење најиздашнијих извора је омогућено, што преко природних извора, што преко вештачких бушотина Бања Јошаница - извори У Бањи Јошаници, термоминералне воде су сконцентрисане на једном месту, у мањем проширењу на левој обали реке Јошанице. На овом месту постоји пет врста лековитих вода које припадају групи олигоминералних хипотерми. Остали водни ресурси Окосницу хидрографске мреже на територији општине Сокобања чини река Моравица. Поред водотока хидролошку карту овог подручја чине и бројни извори, као и вештачка и природна језера. Река Моравица протиче кроз само насеље Сокобању. Представља својеврсну туристичку атракцију али и значајан водни ресурс за водоснабдевање Сокобање. Одликује се чистом и квалитетном водом, вировима, проширењем у кориту и племенитим врстама рибе. Река Моравица спада у мале водотоке, и потенцијално је угрожена комуналним отпадним водама из Сокобање али и сеоских насеља обзиром да се у бројне притоке изливају отпадне воде које производе сеоска домаћинства (септичке јаме, осока из стајњака). Бованско језеро је дугачко око 8 км и дубоко око 50 м у близини бране. Користи се за одбрану од поплава у доњем делу Моравице, водоснабдевање, наводњавање Алексинца, Житковца и Сокобање, развој туризма, спорта и рекреације, итд. Језеро је богато рибом те је pogodно за развој риболова, излетнички туризам, камповање и друге видове туризма. Потенцијали Бованског језера су још увек недовољно искоришћени. Мало језеро на Озрену има доминантну позицију у атрактивном и еколошки квалитетном природном амбијенту овог излетишта. Врмцанско језеро, смештено у непосредној близини истоименог села у јужном подножју планине Ртањ, представља атрактивно излетиште и риболовачки пункт.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: На подручју општине Сокобања (попис из 2022. године) живи 13.199 становник. У јединој градској месној заједници, Сокобањи, живи 7.188 становника или 54.46%, док у 24 села живи 6.011 становника или 45.54% укупног становништва општине. Просечна густина насељености износи 25.14 становника по км². Број становника у општини се у периоду 2002.-2011. година смањило за 2550 становника или 13,04%, а у периоду 2011-2022. година за 2.822 становника, или 17,61%.

Процес демографског пражњења трајенепрекидно од пописа из 1953. године (24.621 становник), с тим што је у последњих двадесет година

значајно добио на брзини. Статистичке процене указују да се тренд смањења броја становника наставља. Основни узроци пада броја

становника су драстичан пад наталитета, негативан природни прираштај и миграције. Тренутно, стопа прираста у Сокобањи износи -13,73%. Стопа негативног прираста је блиска просеку Зајечарског округа (-12,79%), а драматично је већа у односу на просек Републике Србије (-4,15%). Миграциона кретања се одвијају у два основна правца: 1. Одлив становништва из села у град (тзв. рурални егзодус). У протеклом периоду је у свим селима сокобањске општине дошло до смањења броја становника, али се највећи одлив становништва у периоду 1971-2011. године задесио у Новом селу, Раденковцу, Церовици, Језеру, Сеселцу и Николинцу. Само је у општинском центру, Сокобањи, дошло до незнатног повећања (1,2% у односу на 1991. годину) броја становника. Међутим, док је некада (1961.) у седишту општине живело тек нешто преко 17% становништва општине, последњи званични подаци показују да се тај проценат попео на 45,3%. Најновије статистичке процене указују да око 49% становништва општине живи у градској средини. 2. Миграција становништва из општинских насеља у веће урбане центре, првенствено Ниш, Београд и Зајечар, као и одлазак становника на привремени рад у иностранство (1.056 становника се налази на привременом раду у иностранству). Према попису из 2011. године, на подручју општине Сокобања смањило се и број домаћинстава за 8,6%. Наиме, 2002. године је било 5851, док је 2011. године тај број пао на 5347 домаћинстава. У овом броју доминирају сеоска, пољопривредна, домаћинства. Број становника по насељима у општини Сокобања по попису из 2022. године: Насеље Број становника Општина Сокобања 13.199

Градска 7.188 Остала 6.011 Бели Поток 181 Блендија 243 Богдинац 112 Врбовац 375 Врмца 387 Дуго Поље 359 Жучковац 325 Језеро 219 Јошаница 499 Левовик 102 Милушинац 211 Мужинац 288 Николинац 214 Ново Село 19 Поружница 258 Раденковац 40 Ресник 593 Рујевица 121 Сесалац 130 Сокобања 7199 Трговиште 211 Трубаревац 390 Церовица 11 Читлук 429 Шарбановац 294

Диверзификација руралне економије: Број радно способног становништва (15-64) у општини Сокобања према попису из 2011. године износи 10.096. Према подацима РЗС РС из 2011. године, од укупно броја економско активног становништва општине Сокобања (5440) најзаступљенија делатност је пољопривреда - укупно 2150 запослених у том сектору. Структуру привреде Сокобање су чинила претежно друштвена и државна предузећа док је удео приватног сектора био мали. Делатност Број економско активних становника у оквиру делатности % Пољопривреда, шумарство, рибарство 2150 39,5 Рударство 417 7,7 Прерађивачка индустрија 155 2,8 Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација 34 0,6 Снабдевање водом, управљање отпадним водама 103 1,9 Грађевинарство 141 2,6 Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала 508 9,3 Саобраћај и складиштење 153 2,8 Услуге смештаја и исхране 348 6,4 Информисање и комуникације 41 0,8 Финансијска делатност и делатност осигурања 51 0,9 Пословање некретнинама 3 0,1 Стручне, научне, иновационе и техничке делатности 58 1,1 Административне и помоћне услужне делатности 48 0,9 Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање 299 5,5 Образовање 248 4,6 Здравствена и социјална заштита 594 10,9 Уметност, забава и рекреација 14 0,3 Остале услужне делатности 39 0,7 Непознато 36 0,7 УКУПНО 5440 100 Општина Сокобања дужи низ година спада у ред најпосећенијих туристичких дестинација у Србији. Велики број посетилаца Сокобања дугује специфичним природним ресурсима (термоминерални лековити извори, јединствене природне карактеристике као и квалитетан ваздух са благотворним дејством на респираторне системе код деце и одраслих) и традиционалном туристичком понудом (развијена туристичка инфраструктура и велики број манифестација). У складу са тим постоје велике могућности развоја сеоског туризма који већ сада има значајан утицај на туристички производ целе општине (Манифестације Златне Руке, Св. Јован Биљобер, велики број категорисаних лежајева у сеоским

средионама).

Рурална инфраструктура: Број радно способног становништва (15-64) у општини Сокобања према попису из 2011. године износи 10.096. Према подацима РЗЗС РС из 2011. године, од укупно броја економско активног становништва општине Сокобања (5440) најзаступљенија делатност је пољопривреда - укупно 2150 запослених у том сектору. Структуру привреде Сокобање су чинила претежно друштвена и државна предузећа док је удео приватног сектора био мали. Делатност Број економско активних становника у оквиру делатности % Пољопривреда, шумарство, рибарство 2150 39,5 Рударство 417 7,7 Прерађивачка индустрија 155 2,8 Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација 34 0,6 Снабдевање водом, управљање отпадним водама 103 1,9 Грађевинарство 141 2,6 Трговина на велико и мало, поправка моторних возила и мотоцикала 508 9,3 Саобраћај и складиштење 153 2,8 Услуге смештаја и исхране 348 6,4 Информисање и комуникације 41 0,8 Финансијска делатност и делатност осигурања 51 0,9 Пословање некретнинама 3 0,1 Стручне, научне, иновационе и техничке делатности 58 1,1 Административне и помоћне услужне делатности 48 0,9 Државна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање 299 5,5 Образовање 248 4,6 Здравствена и социјална заштита 594 10,9 Уметност, забава и рекреација 14 0,3 Остале услужне делатности 39 0,7 Непознато 36 0,7 УКУПНО 5440 100 Општина Сокобања дужи низ година спада у ред најпосећенијих туристичких дестинација у Србији. Велики број посетилаца Сокобања дугује специфичним природним ресурсима (термоминерални лековити извори, јединствене природне карактеристике као и квалитетан ваздух са благотворним дејством на респираторне системе код деце и одраслих) и традиционалном туристичком понудом (развијена туристичка инфраструктура и велики број манифестација). У складу са тим постоје велике могућности развоја сеоског туризма који већ сада има значајан утицај на туристички производ целе општине (Манифестације Златне Руке, Св. Јован Биљобер, велики број категорисаних лежајева у сеоским средионама).

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Подручје општине Сокобања са гледишта земљишта може се диференцирати у три карактеристичне зоне: - долињски део чине сокобањско и дугопољско проширење долине реке Моравице, предвојена Сокоградском клисуром. Земљиште је високе потенцијалне плодности (алувијум, смоница и друго), а припада другој и трећој бонитетној класи (оранице и баште). - побрђе чине брежуљкасти делови неогеног дна Сокобањске котлине. Земљишта су средње потенцијалне плодности (деградирана смоница, ремзине и др.) Највише су заступљене IV, V и VI бонитетна класа. (ратарске површине и воћњаци). - планинско-брдски део чине општини припадајући делови планине Ртња, Озрена, Девице и Буковика. Највећи део земљишта је под шумом и пашњацима. Земљишта су слабог квалитета (VII и VIII бонитетна класа) (ливаде и пашњаци и заступљено је сточарство). На индивидуалном сектору се обрађује 15 899 ха пољопривредног земљишта у 2 521 пољопривредно газдинство и то: - до 1 ха обрађује 171 пољопривредно газдинству у укупној површини од 108 ха. - од 1-2 ха обрађује 223 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 346 ха. - од 2-5 ха обрађује 939 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 3 495 ха. - од 5-10 ха обрађује 947 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 6 574 ха. - од 10-20 ха обрађује 219 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 2 762 ха - од 20-30 ха обрађује 10 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 242 ха. - од 30-50 ха обрађује 3 пољопривредна газдинства у укупној површини од 93 ха. - од 50-100 ха обрађује 1 пољопривредно газдинство у укупној површини од 85 ха. - више од 100 ха обрађује 1 пољопривредно газдинство у укупној површини од 2 253 ха. Представљање пољопривредног земљишта по категоријама: - Окућнице 30 ха - Оранице и баште 9 597 ха - Ливаде и пашњаци 5 726 ха - Воћњаци 525 ха - Виногради 58 ха Од укупно обрадивог пољопривредног земљишта под системима за наводњавање је покривено само 91.6 ха и то 34 ха под воћњацима и 70 ха под поврћем. На пољопривредном земљишту у општини Сокобања не постоје канали за наводњавање и одводњавање. На територији општине Сокобања, налази се 9.971 ха државног пољопривредног земљишта. Од укупног државног пољопривредног земљишта издаје у закуп 110 ха. Остало су тешко приступачни пашњаци на скелетном земљишту.

Вишегодишњи засади: Сокобањски пољопривредници се више деценија традиционално баве сточарством. Воћарство као грана пољопривреде у општини Сокобања није популарна, мада постоје добри природни и климатски предуслови. Винограда има само у окућницама и не постоје природни предуслови за развојем ове гране пољопривреде. Под воћњацима се налази 487 ха. Доминира јабучасто и коштуничаво воће. 35 ха је интензивном гајењу, док се 452 ха гаји на традиционалан начин (екстензивно). У последњих неколико година је формирано је 66 хектара модерних засада под воћем, са тенденцијом да се ове површине значајно повећају. Узевши у обзир савремене трендове у развоју тржишта пољопривредних производа, постојање природних предуслова и др. општина Сокобања је заинтересована за развој ове гране пољопривреде.

Сточни фонд: Говедарство Најразвијенија сточарска производња је говедарство, иако се број грла крупне стоке константно смањује у последњих тридесет година. По попису из 2002. године у целој општини се гајило 6143 говеда, док је 2022. године тај број спао на око 2000 говеда свих категорија. У општини нема специјализованих пољопривредних газдинстава у говедарској производњи, али има значајан број произвођача са преко пет крава, односно газдинстава која су на путу специјализације ка говедарској производњи. Највећа газдинства имају 15-30 крава. Ова газдинства представљају основу развоја говедарства у будућности. Број говеда у општини је релативно мали у односу на природне предиспозиције, међутим још увек представља значајан пољопривредни потенцијал за развој. Говедарска производња је фокусирана на производњу млека, мада има фарми са товом јунади до 500 кг. телесне масе. Доминантна раса је домаће шарено говече у типу сименталца. Спорадично се могу наћи црно-бели и црвено-бели холштајн . Просечна млечност грла је 4.000-4.500 литара млека по стандардној лактацији ,са тенденцијом пораста.У товном говедарству „систем крава теле“заступљене су две расе Херефорд и лимузин на једном домаћинству у чистој раси са 65 грла. У општини је раширено и доминантно вештачко осемењавање. Селекцији се у највећем броју случајева не поклања велика пажња, док су репродуктивни резултати лошији у односу на технолошке нормативе што је резултат лошијих услова одгоја и недостатка знања код произвођача. У оквиру стратегије развоја пољопривреде од 2018-2025 год. Општина Сокобања је увела меру бесплатног вештачког осемењивања ради побољшања генетског потенцијала у говедарству. Стока се углавном одгаја у наменским објектима и преуређеним просторима. Штале су по правилу простране, али не одговарају зоотехничким условима, и често су лоциране поред куће. Стока се углавном држи у везаном систему држања током целе године, мада има и села у којима се стока напаса током летњих месеци. Мали је број штала које имају слободан систем држања. За испашу се користе сопствени пашњаци, напуштене парцеле (утрине) и планински пашњаци. Исхрана се заснива на неизбалансираним оброцима. Посебне потребе у исхрани одређених категорија се не поштују. У исхрани се користи зелена маса са травњака (испаша, покошена зелена маса, сено). Дуга и неконтролисана употреба истих травних површина, без примене агротехничких мера, је довела до опадања приноса и квалитета травне масе. Мали број газдинстава је почео са припремом кукурузне силаже. Најчешћи вид прехране је ломљеним кукурузним зрном или мешавином житарица. На појединим фармама има исхране концентратом и употребе премикса. Компоненте сточне хране које се набављају на тржишту су концентрати, премикси, витамински додаци, соја, пшеничне мекиње... Стока се на највећем броју газдинстава храни на основу сопствених сазнања (не постоје добијени нормативи). У 2017-стој години уз помоћ општине Сокобања дошло је до увођења товних раса говеда за гајење по систему крава теле. Почетком 2020-те овај запат је увећан на 60 грла, а у 2024. години , овај број је увећан на 80 грла. Општинским мерама потребно је наставити на увећању овог броја , јер за ову производњу постоје природни услови (око 9 000 ха пашњака). Млекарство: Хигијени муже и квалитету млека се не поклања велика пажња, што се огледа у још увек широко распрострањеној ручној мужи. Број малих покретних музилица је мали. Млеко се у највећем броју случајева сакупља и чува у алуминијумским и пластичним кантама. Само највећа газдинства имају лактофризе, што указује на лош систем складиштења млека, а самим тим и лошији квалитет испорученог млека млекарама. У општини има само две фарме са затвореним системом муже (измузишта). По селима има организованих откупних места и она у потпуности задовољавају садашњи ниво производње. Одређени број домаћинстава се бави производњом меких и тврдих сирева у кућној радиности. Сир се пласира на локалном тржишту. Најчешће се продаје телад тежине око 160

килограма (Распон при продаји 150-200 кг) или утовљена јунад тежине око 500 кг. Купци живе стоке су наткупци и откупљивачи који купују стоку по селима и вашарима у Сокобањи и Алексинцу. Мањи део стоке се продаје приватним месарама/кланицама у Сокобањи или на локалној пијаци. Лошији производни и репродуктивни резултати су резултат селекцијског рада, неадекватне исхране, здравствене заштите и лоших услова смештаја. Лошији производни резултати су и резултат ниског нивоа знања пољопривредних произвођача, лоше старосне структуре пољопривредника, нерегулисаних односа млекара и кланица (откупљивача) са једне и произвођача са друге стране, нестабилног тржишта, лоших државних мера у области цена, недостатка експерата (саветодаваца) итд. Веома значајно је да се у наредном периоду помогну газдинства кроз развој ефикасних стручних и саветодавних служби, али и омогућавање приступа повољним финансијским средствима за развој сточарства кроз изградњу нових објеката, промену расног састава, модернизацију производње и сл. Предуслов за заинтересованост фармера за развој сточарства су обезбеђено тржиште за сточарске производе, јефтинији пољопривредни инпут као и стабилне и економски исплативе откупне цене. Овчарство Као и говедарска производња, и овчарска производња бележи пад у последњих 30 година, али је број оваца драстично опао на 1600 грла. Овчарство је споредна грана сточарства у општини. Развој овчарства се везује за старење газдинстава и недостатак радне снаге. У општини Сокобања су присутна неколико одгајивача са преко 100 оваца, и око десетак одгајивача са преко 50 оваца у стаду, али је чак и овај број оваца по газдинству недовољан за економски ефикасну производњу. У расном саставу доминирају различити сојеви праменке при чему се посебно апострофира сврљишки сој праменке, њихови мелези, и у све већем броју има виртемберга и ил де франса у чистој раси са завидним квалитетом.

Овчарска производња се углавном организује на пашњацима, током највећег дела године са доминантним присуством травних врста слабе хранљиве вредности. Током зимског периода животиње се одгајају у импровизованим објектима, и хране се углавном ливадским сеном слабог квалитета са мањим или већим уделом прихране. Зимски смештај грла се обавља у импровизованим објектима. Овце се углавном гаје због производње јагањаца који се продају у периоду март-мај. Већи произвођачи су напустили сезонску производњу јагњади и имају по три јагњења у две године. Овце и јагањци се углавном продају познатим откупљивачима и накупцима. Накупци и откупљивачи откупљују јагањце од већих произвођача на кућном прагу. Значајно место за продају јагањаца представљају вашари у Сокобањи и Алексинцу, пијаца у Сокобањи и локалне месаре/кланице. Јагњад се углавном продају у пролеће, са три месеца старости и телесном масом до 35 кг. Тренутни број оваца, велики природни потенцијали за развој овчарства, као и близина овчарских центара (Сврљиг, Књажевац итд.) пружају велике могућности за развој овчарске производње. Свињарство и живинарство За разлику од осталих општина Зајечарског округа, општина Сокобања има знатно више грла свиња и живине, што је последица присуства индустријских фарми које су пословале у оквиру ПКБ Требич као и близине тржишта, односно туристичког центра. Живина и свиње се, међутим, углавном гаје за кућне потребе, и не представљају производе који се продају на тржишту, односно основни производ и приход газдинства. Газдинства код којих има свињарске производње, имају 2-8 крмаче. У задњих пар година захваљујући мерама подршке су формиране пет мини фарме приплодних крмача које се базирају на производњи приплодног материјала и прасади за даљи тов. У селима нема индустријских објеката за тов свиња. Крмаче, товљеници и прасад се продају откупљивачима и накупцима, а део продаје се врши на Сокобањским вашарима и зеленој пијаци.

Механизација, опрема и објекти: У општини има домаћинстава са комплетном механизацијом, али највећи број газдинства нема комплетну пољопривредну механизацију, и поседује трактор са мањим или већим бројем тракторских прикључака. Постојећа механизација је углавном стара више од 20 година. Основна механизација у домаћинствима је трактор, којих има 2217. Има мотокултиватора и самоходних моторних косилица (1893). Уз приколице (1.575), најчешћи прикључци су плугови (1997), косачице (1403), тањираче (586), дрљаче (1510), сејалице (1013), берачи кукуруза (52), сетвоспремачи (97), ротофрезе (52) растурачи минералног ђубрива (294), растурачи стајњака (55), прскалице (833) и пресе за балирање сена. Одређени број већих пољопривредних газдинстава, у процесу специјализације, има нешто више пољопривредне механизације као нпр. растураче ђубрива, бераче кукуруза и/или комбајне. У општини су се у последње време појавили сило-комбајни. Структура прикључних машина указује на оријентисаност пољопривредних домаћинстава ка ратарској и сточарској производњи. У општини

Сокобања има знатно мање механизације у односу на Републички просек. Забрињавајући је податак да се у општини региструје пад броја пољопривредних машина и прикључака. Неопходан предуслов развоја пољопривредне производње у општини је модернизација пољопривредних газдинстава која се, између осталог, огледа и у обнови постојеће и набавци нове механизације. Полопривредна газдинства поседују објекте за држање говеда (1869 пг) укупног капацитета 15 510 грла говеда. објекте за држање свиња капацитета 23611 грла, објекте за држање кока носиља капацитета 56 272 кока и објекте за држање осталих животиња површине 31 230 м². Пар газдинстава поседује објекте за сточарску производњу по модерној технологији. Неопходна је модернизација скоро свих објеката за држање стоке, као и опремање објеката савременом опремом. Газдинства су добро опремљена помоћним објектима за држање механизације и репроматеријала. Мали број газдинстава(20 пг) поседује добре услове за складиштење и чување стајњака. У циљу спровођења добре пољопривредне праксе , неопходно је у будућности улагати у изградњу и реконструкцију објеката за чување стајњака.

Радна снага: У општини Сокобања је регистровано 2386 пољопривредно газдинство. На 1425 пољопривредних газдинстава живи 1-2 лица непољопривредних газдинстава. На 924 пољопривредних газдинстава живи 3-4 лица На 167 пољопривредних газдинстава живи 5-6 лица На 5 пољопривредних газдинстава живи 7 и више лица на газдинству. У пољопривреди је ангажовано укупно 6427 лица и то: - 3482 мушкараца - 2945 жена

Структура пољопривредних газдинстава: - од 1-2 ха обрађује 223 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 346 ха. - од 2-5 ха обрађује 939 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 3 495 ха. - од 5-10 ха обрађује 947 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 6 4 □□ ха. - од 10-20 ха обрађује 219 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 2 762 ха - од 20-30 ха обрађује 10 пољопривредних газдинстава у укупној површини од 242 ха. - од 30-50 ха обрађује 3 пољопривредна газдинства у укупној површини од 93 ха. - до 1 ха обрађује 171 пољопривредно газдинство у укупној површини од 108 ха. - од 50-100 ха обрађује 1 пољопривредно газдинство у укупној површини од 85 ха. - више од 100 ха обрађује 1 пољопривредно газдинство у укупној површини од 2 253 ха. <4 Условна грла поседује 1312 пољопривредних газдинстава, 5-9 Условних грла поседује 207 пољопривредних газдинстава 10-14 Условна грла поседује 107 пољопривредних газдинстава 15-19 Условна грла поседује 26 пољопривредних газдинстава 20-46 Условна грла поседује 7 пољопривредних газдинстава

Производња пољопривредних производа: Сточарска производња је развијенија од биљне на територији општине Сокобања, док је у биљној најразвијеније ратарство. Ратарска производња у сокобањској општини се одвија у сувом ратарењу. Сви производи из ратарске производње се утроше на самом газдинству за исхрану стоке и готово да нема тржишних вишкова. У општини Сокобања се производња крмног биља одвија на 3264 ха, поврће на површини од 58 ха, житарице и махунарке 5908 ха и 6302 под природним ливадама.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Сокобања има пијацу у чијем саставу су зелена, робна и сточна пијаца. Укупна пијачна површина износи 5.315 м², од чега је око 2.000 м² пијаце покривени простор. Постојећа пијаца тренутно задовољава потребе града. Зелена пијаца ради сваки дан. Важна места за продају стоке су уз сточну пијацу (углавном продаја прасади) и вашари (четири вашара су значајна за промет стоке). Најважнија пољопривредна удружења и задруге у општини Соко Бања су: • Удружење одгајивача говеда сименталске расе „Ртањ“ Удружење одгајивача говеда „Девица“ • Удружење одгајивача оваца и коза „Соко Бања“ • Друштво пчелара "Сокобања", Удружење пчелара „Краинска матица“ • Удружење воћара „Сокобања“ Удружење Врмца домаћа радиност Пољопривредна задруга Ртањска долина Сокобања регистрована је 2017. год.са основном делатношћу (узгој товних говеда) са циљем да шири узгој товних раса говеда у систему пашњачког држања по принципу крава - теле. Земљорадничка задруга Агро-Ртањ основана је априла 2018.год. Удружења су основана у периоду од 2005-2018. године.

Општина финансијски и технички помаже рад ових удружења и задруга. Један од значајних проблема у општини је недостатак економски ефикасних пољопривредних земљорадничких задруга, обзиром да старе задруге више не раде. Улога пољопривредних удружења и задруга је преузимање значајног дела послова од фармера, а у корист фармера. Успешна пољопривредна удружења у Србији и ЕУ обезбеђују финансијску самосталност и одрживост кроз пружање значајних услуга фармерима. Модерна пољопривредна удружења и задруге у наредном периоду морају обезбедити пренос стручних знања фармерима, контролу производње, могућност приступа повољним финансијским средствима, обезбеђење механизације, пољопривредних инпута по повољним ценама, регулисање откупа, прераду производа и сл. У општини постоје службе за матичење стоке, као и три ветеринарске амбуланте које обављају ветеринарску заштиту на терену. Модерна пољопривредна инфраструктура подразумева постојање ефикасних стручних и саветодавних служби које свој рад морају заснивати на присуству у селима, и пружању квалитетних информација и услуга. Стручне и саветодавне службе су основ преноса знања и информација, и осавремењавања пољопривредне производње. Успостављање ефикасне пољопривредне инфраструктуре је један од најважнијих приоритета у руралном развоју општине Сокобања у наредном периоду.

Трансфер знања и информација: Наука и технологија у пољопривредној производњи су оствариле прогресиван напредак последњих деценија, а промене и иновације се дешавају таквим темпом да је пољопривредним произвођачима, уколико желе да буду конкурентни, неопходна перманентна едукација. Улога Општине у промовисању нових технологија је врло велика. Едукација и информисање пољопривредника су неопходни у домену доступности и могућности коришћења подстицаја (од стране републичких и покрајнских органа као и средстава из пете компоненте пред-приступних фондова ЕИ - ЈРАКВ). Пракса је показала да је искоришћеност свих набројаних подстицајних средстава најбоља у оним срединама где су пољопривредници на време упознати са врстама и начинима остваривања подстицаја као и где постоји институционална стручно-техничка служба која пољопривредницима може да пружи саветодавно-стручну помоћ. Најефективнији начин едукације јесте упознавање са успешним примерима пољопривредне праксе у земљи и иностранству. Студијска путовања су одличан начин да се пољопривредницима директно представе нова искуства и технологије, где на лицу места могу да сагледају све користи и да поразговарају са својим колегама који примењују нова знања и искуства у својој производњи. Општина и пољопривредна удружења организоваће посете пољопривредним газдинствима која примењују нове технологије, институтима, сајмовима и слично што то је нарочито важно за младе пољопривреднике. Млади пољопривредници на тај начин могу да стекну нова знања, искуства и добију нове идеје за унапређење својих газдинстава. Перманентна едукација и информисање пољопривредника је један од основних предуслова за високопродуктивну и стабилну производњу којом се остварује конкурентност пољопривредних газдинстава. Место и улога Општине је пружање логистичке подршке за спровођење обука за пољопривредне произвођаче и прижање информација о расположивим фондовима, кредитним линијама, подстицајима, иновацијама, законским решењима и свим осталим информацијама од значаја за рурални развој и унапређење пољопривреде. Споредни, али не и мање важан аспект ове врсте активности је и промовисање локалних капацитета пољопривреде, прерађивачко-прехранбене индустрије и разних аспеката руралног живота и руралних активности на територији Општине Сокобања. Општина ће у наредном периоду да логистички и финансијски потпомогне овакве активности из сопствених средстава и донаторских средстава.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО		0,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Кредитна подршка	100.2	500.000,00	0,00	100	20.000,00	0,00
	УКУПНО		500.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	2.070.000,00	55	110.000,00	0,00
2	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102	8.000.000,00	100	0,00	0,00
3	Управљање ризицима	104	200.000,00	30	50.000,00	0,00
4	Подршка младима у руралним подручјима	303	3.300.000,00	100	700.000,00	0,00
5	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	400.000,00	55	90.200,00	0,00
	УКУПНО		13.970.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	500.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		500.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера...

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Унапређење млечног говедарства	601	1.530.000,00	0,00	100	90.000,00	0,00
	УКУПНО		1.530.000,00				

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке... (без пренетих обавеза)	16.500.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	500.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	13.970.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	500.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера...	1.530.000,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Низак ниво продуктивности, мало тржишних вишкова, застарела механизација, неадекватна примена агротехничких мера, недостатак знања из области пољопривреде и мали поседи карактеришу пољопривреду општине Сокобања. У општини Сокобања је у 2024. години регистровано 2300 пољопривредних газдинстава. Постоји само један прерађивачки капацитет и он се бави прерадом и паковањем лековитог биља. То је једини привредни субјекат из области пољопривреде на територији општине. Програм подршке општине Сокобања за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за 2025. годину је у целости ориентисан ка унапређењу руралне економије код регистрованих пољопривредних газдинстава и унапређењу рада пољопривредних удружења и задруга. Код подршке пољопривредним газдинствима, акценат је стављен на помоћ оним пољопривредним газдинствима чији су млађи од 40 година. Ка овим газдинствима је опредељена подршка у износу од 55% директне помоћи без пореза на додату вредност, док остала газдинства добијају директну подршку у износу од 50% директне помоћи без пореза на додату вредност. Сокобања спада у општине чији се пољопривредници традиционално баве сточарством, па је овим програмом акценат стављен на развој ове гране пољопривреде. Ратарство је искључиво ориентисано ка производњи сточне хране. Сва произведена сточна храна се утרוши на самом газдинству и готово да нема тржишних вишкова. Од ратарских култура су заступљене следеће: кукуруз, пшеница, јечам, овас, луцерка, ливадско сено, и на мањим површинама кромпир. На територији општине Сокобања су регистрована девет пољопривредна удружења и то: -Удружење пчелара 2 - Удружење говедара 2 -Удружење овчара -Удружење произвођача и берача лековитог биља - Удружење воћара - Удружење произвођача органских производа -Удружење за противградну заштиту Увећаће се сточни фонд у говедарству, свињарству и овчарству (120 грла говеда, 60 свиња и 300 оваца) повећаће се површине под вишегодишњим засадима у воћарству за 6 ха .Реализацијом програма је предвиђена удруживање пољопривредних произвођача и формирање пољопривредних задруга на територији општине Сокобања. Такође је планирано одржавање манифестација и едукација чланова пољопривредних удружења.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Пољопривредници општине Сокобања су већ дужи низ година добро упознати са Програмом општине, а везаног за пољопривреду. О свим

дешавањима из области пољопривреде, пољопривредници се обавештавају путем медија (локална телевизија и радио), путем трибина, путем званичне WEB презентације општине Сокобања, преко огласне табле општине Сокобања, и огласне табле у месним заједницама. Лица задужена за пољопривреду у општини Сокобања организују трибине по месним заједницама, на којима упознају пољопривреднике о националним и локалним програмима везаних за пољопривреду, тако да су сва пољопривредна газдинства информисана о пољопривредном програму општине Сокобања за текућу годину.

Мониторинг и евалуација: Реализација Програма не би била могућа без успостављања структуре и организације која ће координирати активности на реализацији Програма. Успешност реализације Програма зависи од свих заинтересованих страна и њиховог учешћа у њеној примени. У том смислу неопходно је успоставити ефикасан институционални оквира на свим нивоима. Кључну улогу и одговорност за координацију и спровођење Програма имају Канцеларија за локални економски развој и Комисија за доделу средстава у пољопривреди општине Сокобања. Активности канцеларије за ЛЕР односе се на стручне, административне и оперативне послове везане за координисање рада свих кључних фактора у процесу реализација мера и активности из Програма као и координацију јавног и приватног, праћење имплементације Програма, редовно информисање јавности и промовисање активности у процесу остваривања одрживог руралног развоја. Успостављена Комисија за доделу средстава у пољопривреди општине Сокобања има задатак да прати и контролише спровођења Програма у циљу осигурања успешне имплементације Програма. Комисија за доделу средстава у пољопривреди општине Сокобања ће се за потребе мониторинга Програма састајати у редовним временским интервалима - најмање три пута годишње.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.1.1. Образложење: Недостatak финансијских средстава неопходних за унапређење пољопривредне производње и прераде пољопривредних производа врло је изражен код произвођача општине Сокобања. Застарела механизација, застарели објекти, скроман сточни фонд изискују значајна финансијска средства која пољопривредници могу обезбедити код пословних банака. У циљу поспешивања инвестиције у пољопривредну производњу ЈЛС планира активности на субвенционисању камата за пољопривредне кредите. Планирана средства за финансирање ове мере у 2025. години износе 500.000,00 динара.

2.1.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредног газдинства, унапређење техничко технолошке опремљености. Специфични циљеви: Обезбеђивање потребних средстава преко кредита за унапређење пољопривредне производње на подручју општине Сокобања.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то: 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстиче пољопривреднике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.1.4. Крајњи корисници: Право на коришћење подстицајних средстава имају регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Сокобања, са активним статусом за 2025. годину.

2.1.5. Економска одрживост: За инвестиције мање од 700.000,00 динара није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на подручју општине Сокобање, са активним статусом за текућу годину; -Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима, а који су финансирани од стране Општине Сокобања;

2.1.7. Специфични критеријуми: Не постоје.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Субвенционисање камате за пољопривредне кредите у износу од 100%, с тим што максимални износ по једном кориснику не може бити већи од 20.000,00 динара.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.1.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих.

ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев.

Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Не благовремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија, у складу са важећим правилником и конкурсом, усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: Савремена пољопривредна производња захтева модернизацију производних капацитета и организовану производњу по модерним технологијама. У складу са овим највећи део буџетских средстава општине Сокобања је управо усмерен на осавремењавање и модернизацији производње на малим газдинствима. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава управо подржава мала пољопривредна газдинства (каквих је готово 100% на територији општине Сокобања) у циљу повећања конкурентности, продуктивности, повећања тржишних вишкова и повећања економске ефикасности на пољопривредном газдинству. Сектор: Млеко У овом сектору доминирају мали пољопривредни произвођача који држе до четири музне краве. Због лошег стања у овом сектору, из године у годину број говеда на територији општине Сокобања се смањује, као и број газдинстава која држе говеда. За овај сектор је карактеристично и то да већина газдинстава нема услове и неправилно складишти произведено млеко, па произведено млеко по квалитету често излази из оквира прописаних правилником о квалитету млека. Подршка у овом сектору је усмерена на повећање сточног фонда у општини и то кроз куповину женске телади. Сектор: Месо Месо се производи на малим породичним газдинствима и то овчије и јунеће. Товом свиња и бројлера бави се само неколико газдинстава (15 газдинстава). Постоје специјализоване фарме за производњу јунетине и овчијег меса, а највећи део ових производа потиче из малих неспецијализованих газдинстава. Модел опстанка малог породичног газдинства на подручју општине Сокобања је да годишње утову једно јуне из сопственог запата тежине око 600 кг, произведе млеко од 3-4 грла говеда и произведе 10- 15 јагњади просечне тежине 30 кг. Задњих година број оваких газдинстава се драстично смањује. Што се тиче предуслова, за развој овог сектора постоје идеални предуслови, а који се односе на постојање добрих објеката за држање стоке у тову, велике површине под пашњацима, које су недовољно искоришћене, добар генетски потенцијал оваца и говеда као и довољне површине под ораницама. Тридесетих година прошлог века на територији општине Сокобања је држано више од 120.000 оваца. Данас је број грла оваца неупоредиво мањи, око 10.000 грла, а само неколико пољопривредних газдинстава има више од 100 оваца. Програмом подршке је предвиђено постепено увећање стада код пољопривредних произвођача. Поред квантитативног унапређења у овчарству, предвиђено је и унапређење расног састава. Инвестиција везана за унапређење овчарства је започета у 2014. години куповином приплодних женских јагњади расе „III de France“. Инвестиција је у претходних неколико година дала очекиване резултате, па је из тих разлога одлучено да се са мером настави и у 2025. години.Реализацијом ове инвестиције предвиђено је повећање сточног фонда у овчарству, унапређење расног састава, повећање ораничних површина и отварање нових радних места у пољопривреди. Подршка у овом сектору је усмерена на повећање сточног фонда у општини и то кроз куповину женске телади, назимица, нерастова, приплодних јагњади, јаради, овнова и јарчева. Воће, грочје, поврће (укључујући печурке) и цвеће Сокобањски пољопривредници се више деценија традиционално баве сточарством. Воћарство као грана пољопривреде у општини Сокобања није Преглед Програма за интерну употребу - страна 14/27

популарна, мада постоје добри природни и климатски предуслови. Винограда има само у окућницама и

не постоје природни предуслови за развојем ове гране пољопривреде. Под воћњацима се налази 605 ха. Доминира јабучасто и коштуничаво воће. 120 ха је на интензивном гајењу, док се 485 ха гаји на традиционалан начин (екстензивно). У последњих неколико година је формирано 66 хектара засада под воћем, са тенденцијом да се ове површине значајно повећају. Подршка овом сектору се пружа кроз куповину садног материјала. Последњих неколико година, пчеларство је у развоју на територији општине Сокобања.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Унапређење конкурентности на малом породичном газдинству; Отварање нових радних места у пољопривреди; Повећање производње и квалитета производа уз поштовање прописаних стандарда; Повећање дохотка; Диверсификација руралне економије; Заштита животне средине; унапређење инфраструктуре у руралном подручју; Унапређење знања из области пољопривреде; Успешна заштита од елементарних непогода. Сектор- Пчеларство Систем гајења је релативно екстензиван, са малим бројем кошница по домаћинству. Просечан принос меда по кошници је такође веома мали и креће се око 10 кг по кошници годишње, али има и великих произвођача са више од 100 кошница. Последњих година присутан је тренд раста броја кошница на територији општине Сокобања, што је условљено високим нивоом незапослености и релативно ниским почетним улагањем за бављење пчеларством. Главни проблеми у пчеларству у овој регији јесу нестандардизован квалитет меда, мањак знања и непостојање великих купаца. Опремање газдинстава потребном опремом, модернизовање производње, квалитет и кванитет су позитивни ефекти ове мере. Специфични циљеви по секторима: Сектор: Млеко- Увећање сточног фонда и повећање количина квалитетног млека путем циљаних инвестиција на малом породичном газдинству; Унапређење расног састава у говедарству и подизање млечности говеда; Унапређење квалитета млека у погледу микробиолошке исправности произведеног млека. Сектор: Месо-Унапређење производње овчијег и говеђег меса кроз инвестиције у унапређење расног састава у овчарству и говедарству (увођењем товних раса). Повећање конкурентности и ефикасности на малом породичном газдинству; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња; Сектор: Воћарство- Воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће. Унапређење конкурентности у области воћарства; Повећање прихода у домаћинству која се баве воћарством; Повећање прихода у домаћинству која се баве повртарством; Повећане површине под вишегодишњим усевама.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстиче пољопривреднике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.2.4. Крајњи корисници: Право на коришћење подстицајних средстава имају регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Сокобања са активним статусом за текућу годину.

2.2.5. Економска одрживост: За инвестиције мање од 700.000,00 динара није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Услов је да су газдинства (подносиоци захтева) регистрована и да имају активни статус за 2025.годину. Код инвестиције 101.4.1, услов је власништво над парцелом (или уговор о закупу на период не краћи од 15.година). Услов је и урађена агрохемијска анализа са препоруком ђубрења за 2025. годину.

2.2.7. Специфични критеријуми: КОРИСНИК Сектор млека • Пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ 1 - 19 млечних крава; • У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних грла 10-100 квалитетних приплодних грла оваца/коза. Сектор Преглед Програма за интерну употребу - страна 15/27

меса • . • У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња, на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно 3-30 грла квалитетних приплодних говеда товних раса, односно у сектору пчеларства прихватљиви корисници треба да имају 5-100 кошница, уписаних у Регистар ветеринарске станице на дан 31.12.2024.године. У сектору производње воћа, грожђа, поврћа, хмеља и цвећа прихватљиви корисници треба да: • Имају: мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмеља; односно мање од 5 ха другог воћа, односно 0,1- 0,5 ха цвећа, односно 0,2-1 ха винове лозе. Добављач и подносилац не смеју представљати повезана лица у смислу Закона којим се уређују јавне набавке.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.8	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Набавка квалитетних говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса. У оквиру ове инвестиције намењено је учешће општине Сокобања при куповини женске приплодне телади млечних и товних раса са 50% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 90.000,00 динара млечних раса односно 90.000,00 товне раса, а по једном телету млечне расе не може бити већи од 45.000,00 динара, односно 45.000,00 динара по једном телету товних раса. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година, намењено је учешће општине Сокобања при куповини женске приплодне телади са 55% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 99.000,00 динара за млечну расу, односно 99.000,00 за товне расе, а по једном телету млечне расе не може бити већи од 49.500,00 динара, односно 49.500,00 динара товне расе. Намењено је учешће општине Сокобања при куповини јагњади и јаради са 50% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 80.000,00 динара при куповини женске јагњади и женске јаради, а по једном јагњету, односно јарету не може бити већи од 8.000,00 динара. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година, намењено је учешће општине Сокобања при куповини јагњади и јаради са 55% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 88.000,00 динара, а по једном женском јагњету, односно женском јарету не може бити већи од 8.800,00 динара. Намењено је учешће општине Сокобања при куповини мушке јагњади и мушке јаради са 50% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 20.000,00 динара при куповини мушке јаради и мушке јагњади, а по једном јагњету, односно јарету не може бити већи од 20.000,00 динара. Намењено је учешће општине Сокобања при куповини приплодних свиња назимица и нерастова у износу од 50 % од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, а с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 75.000,00 динара, с тим што износ субвенције по једном нерасту, односно назимици не може бити већи од 25.000,00 динара. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година намењено је учешће општине Сокобања при куповини приплодних свиња, назимица и нерастова у износу од 55% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што Преглед Програма за интерну употребу - страна 16/27

максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 82.500,00 динара, а по једном

нерасту, односно назимици не може бити већи од 27.500,00 динара. Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе У оквиру ове инвестиције намењено је учешће општине Сокобања при подизању вишегодишњих засада воћа и у износу од 50 % од укупне вредности садног материјала без ПДВ-а, а с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 100.000,00 динара. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година намењено је учешће општине Сокобања од 55% од укупне вредности садног материјала без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 110.000,00 динара, Набавка нових пчелињих друштава. У оквиру ове мере предвиђено је учешће општине Сокобања при куповини пчелињих друштава (кошница и ројева) у износу од 50% од вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ по једном кориснику не може бити већи од 60.000, 00 динара. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година намењено је учешће општине Сокобања при куповини пчелињих друштава (кошница и ројева) са 55% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 66.000,00 динара. Мера која се односи на набавку пчелињих друштава (кошница и ројева) важи само за почетнике, тј. газдинства која поседују до пет пчелињих друштава, уписаних у прописани регистар. Набавка опреме за пчеларство. У оквиру ове мере при куповини пчеларске опреме, предвиђено је учешће општине Сокобања у износу од 50% од вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ по једном кориснику не може бити већи од 50.000,00 динара. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година, при куповини пчеларске опреме намењено је учешће општине Сокобања са 55% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 55.000,00 динара. Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде. У оквиру ове инвестиције намењено је учешће општине Сокобања за куповину електричних ограда (електрични пастири, жица, изолатора, трака и стубића) у износу од 50% од укупне вредности за купљену опрему без ПДВ-а, а с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику за ову инвестицију не може бити већи од 30.000,00 динара без ПДВ-а. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година намењено је учешће општине Сокобања од 55% од укупне вредности за купљену опрему без пореза на додату вредност, с тим што максимални износ субвенције по једном кориснику не може бити већи од 33.000,00 динара без пореза на додату вредност. Корисници ове мере имају право учешћа и у другим мерама, с тим што максимални износ по свим мерама по кориснику не може бити већи од 110.000,00 динара без ПДВ-а у текућој години. Опрема за пластеничку производњу: У оквиру ове мере намењено је учешће општине Сокобање за куповину опреме за формирање пластеника у износу од 50% од вредности купљене опреме без ПДВ-а. Максимални износ инвестиције по једном кориснику не може бити већи од 50.000,00 динара. Ако је носилац газдинства жена или лице млађе од 40 година онда је учешће општине Сокобања 55% за куповину опреме за пластеничку производњу и не може бити већи од 55.000,00 динара.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.2.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих. ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев. Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Не благовремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија у складу са важећим правилником и конкурсом, усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима

подстицајних средстава.

2.3. Назив и шифра мере: 102 Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.3.1. Образложење: Степен удруживања пољопривредника у општини Сокобања је тренутно на јако ниском нивоу. У новије време, а у складу са потребама тржишта на територији наше општине формирају се пољопривредна удружења. На територији општине Сокобања постоје следећа удружења: • Локална акциона група "Ртањ" • Удружење одгајивача говеда сименталске расе „Ртањ“ • Удружење одгајивача оваца и коза „Сокобања“ • Друштво пчелара „Сокобања“ • Удружење пчелара „Краинска матица“ • Удружење воћара „Сокобања“ • Удружење „ Противградна заштита Сокобања“ • Удружење говедара свих раса "Девица" Сокобања. Сва ова удружења су у почетним фазама свог развоја (сва поменута удружења броје 320 чланова) и за даљи напредак у свом раду је неопходна подршка локалне самоуправе (стручна, кадровска, финансијска..). Намера нам је да реализацијом ове мере поспешимо подизање модерних засада воћа, унапредимо расни састав у овчарству, козарству, свињарству и говедарству. Садашњи вид производње пољопривредних производа са територије општине Сокобања у већини случајева не задовољава стандарде које захтева савремено тржиште, па смо намерни да путем удруживања подстакнемо и увођење одређених стандарда код обраде земље, ђубрења, хемијске заштите, побољшање квалитета и количине млека, количину и квалитет меса. У циљу успешне заштите од елементарних непогода - заштите од града , формирано је удружење противградне заштите на територији општине Сокобања. Улога пољопривредних удружења је да раде на повећању свеукупне производње у пољопривреди, повећању генетског потенцијала постојећих и увођењем нових раса, ради што веће продукције млека и меса.

2.3.2. Циљеви мере: Прилагођавање производње и производа захтевима тржишта; Заштита географског порекла за производе са територије општине Сокобања; Промоција мера руралног развоја и подршка пољопривредним произвођачима. Заштита од елементарних непогода.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстица пољопривредике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.3.4. Крајњи корисници: Право на коришћење подстицајних средстава имају пољопривредна удружења са територије општине Сокобања.

2.3.5. Економска одрживост: Није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Доказ о упису у Регистар удружења које води Агенција за привредне регистре -Списак чланова удружења -Доказ да су чланови удружења уписани у регистар пољопривредних газдинстава

2.3.7. Специфични критеријуми: Не постоје.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

(Нема дефинисаних инвестиција)

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.3.10. Интензитет помоћи: У оквиру ове мере планирано је учешће општине Сокобања у износу од 100%.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.3.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих.

ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев.

Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Не благовремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија, у складу са важећим правилником и конкурсом, усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

2.4. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.4.1. Образложење: Све учесталији пролећни мразеви, као последица глобалног загревања, су опредељујући фактор у многим производњама на отвореном. Један од начина за ублажавање негативног ефекта мраза је заштита од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја кроз осигурање.

2.4.2. Циљеви мере: Стабилизација руралне економије кроз заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја.

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је

усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то: 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстиче пољопривредике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.4.4. Крајњи корисници: Право на коришћење подстицајних средстава имају регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Сокобања, са активним статусом за текућу годину.

2.4.5. Економска одрживост: За инвентиције мање од 700.000,00 динара није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава на

подручју општине Сокобање; -Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима, а који су финансирани од стране Општине Сокобања;

2.4.7. Специфични критеријуми: Не постоје.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.3	Осигурање усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.4.10. Интензитет помоћи: Субвенционисање осигурања у циљу заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја у износу од 30%, од вредности полисе осигурања, с тим што максимални износ по једном кориснику не може бити већи од 50.000,00 динара.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.4.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих.

ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев.

Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Не благовремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија, у складу са важећим правилником и конкурсом, усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

2.5. Назив и шифра мере: 303 Подршка младима у руралним подручјима

2.5.1. Образложење: Села се карактеришу негативним природним прираштајем и одласком младих. У општини се региструје негативна стопа природног прираштаја од 16,7%. Негативан тренд је нарочито изражен у мање развијеним селима. У удаљеним селима су остала углавном старачка домаћинства и сваке године се гаси приличан број ових домаћинстава. С обзиром на велике миграције из села у град и неповољну старосну структуру у селима која се пре свега одражава и на пољопривредну производњу, те стога вид подршке младима треба да буде добар начин оспособљавања младих пољопривредника који ће кроз унапређење своје производње бити конкурентни и тиме обезбедити сигурнију егзистенцијалну будућност и кроз такав вид подршке бити мотивисани да остану на селу. Кроз овај вид подршке планирано је формирање или увећање матичних запата телади, оваца и коза за младе пољопривреднике који ће у наредном периоду кроз репродуктивни процес представљати дугорочни извор средстава за наставак и спровођење ове мере.

2.5.2. Циљеви мере: Подстицање младих за останак на селу и бављење пољопривредом; Повећање сточног фонда; Отварање нових радних места у пољопривреди; Повећање производње и квалитета

производа уз поштовање прописаних стандарда ; Повећање дохотка; Диверсификација руралне Преглед Програма за интерну употребу - страна 20/27
економије;

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстиче пољопривредике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.5.4. Крајњи корисници: Пољопривредни произвођачи носиоци или чланови пољопривредног газдинства старости од 18 до 40 година.

2.5.5. Економска одрживост: У оквиру ове мере потребно је достављати доказе у смислу економске одрживости улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: У оквиру ове мере потребно је доставити доказе у смислу економске одрживости улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.5.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници у тренутку подношења захтева могу да имају од 0-3 квалитетна женска грла говеда млечне сименталске расе, односно квалитетна женска грла говеда товних раса или од 0-10 квалитетних грла оваца расе сврљишка праменка или виртемберг, односно од 0-10 квалитетних грла коза расе алпина или балканска. Квалитетна грла говеда, оваца или коза користе за даљу репродукцију на свом пољопривредном газдинству 5 година од дана набавке уз обавезу осигурања, као и продужења осигурања за сваку годину држања од 5 године. Грла која су предмет подстицаја морају бити познатог порекла и под контролом основне одгајивачке организације. Додављач и подносилац не смеју представљати повезана лица у смислу Закона којим се уређују јавне набавке ("Службени гласник РС", бр. 91/2019 и 92/2023). Мера важи само за газдинства чији су носиоци или чланови старости 18-40 година. Неопходно је да газдинство поседује минимум 2 ха пољопривредног земљишта уписаног у Регистар пољопривредних газдинстава.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
303.1	Почетна помоћ за покретање пословања за младе пољопривреднике и развој малих пољопривредних газдинстава

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.5.10. Интензитет помоћи: У оквиру ове мере предвиђено је учешће општине Сокобање у износу од 100% за куповину телади квалитетне млечне сименталске расе у максималном износу до 600.000,00 динара без ПДВ, с тим што максимални износ по једном грлу не може бити већи од 120.000,00 динара без ПДВ, а подносилац захтева је у обавези да купи 5 грла, односно куповину телади квалитетних товних раса у максималном износу до 700.000,00 динара без ПДВ, с тим што максимални износ по једном грлу не може бити већи од 140.000,00 динара без ПДВ, а подносилац захтева је у обавези да купи 5 грла, односно куповину квалитетних грла оваца у категорији јагњади и двиски расе сврљишка праменка или Виртемберг у максималном износу од 250.000,00-500.000,00 динара без ПДВ, с тим што максимални износ по једном грлу јагњета односно двиске не може бити већи од 25.000, 00 динара без ПДВ, а

подносилац захтева је у обавези да купи 10-20 грла јагњади, односно двиски, односно куповину Преглед Програма за интерну употребу - страна 21/27

квалитетних грла коза расе Алпина или балканска у категорији јаради и двиски у максималном износу од 250.000,00- 500.000,00 динара без ПДВ, с тим што максимални износ по једном грлу јарета односно двиске не може бити већи од 25.000, 00 динара без ПДВ, а подносилац захтева је у обавези да купи 10-20 грла јаради, односно двиски коза. Корисници ове мере, у складу са правилником који доноси СО Сокобања, су у обавези да до истека пете године, а од дана доделе средстава, општини Сокобања врати грла исте старосне доби и истих производних особина као што је купио средствима из овог програма.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.5.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих. ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев. Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Не благовремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - прво пристигли захтеви са позитивно оцењеним бизнис планом. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

2.6. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.6.1. Образложење: Последњих година сведоци смо великих тржишних колебања у сфери прехранбене производње. Продаја воћа и поврћа као индустријске сировине не обезбеђује стабилан доходак на газдинству и чини газдинство не конкурентним. Диверсификација руралне економије кроз прераду и паковање воћа и поврћа на газдинству је пут за увећање конкурентности. Подстицаји ЈЛС за ову меру су опредељујући фактор за набавку потребних машина и опреме и покретања прераде на породичном газдинству.

2.6.2. Циљеви мере: Унапређење конкурентности на малом породичном газдинству; Отварање нових радних места у пољопривреди; Повећање производње и квалитета производа уз поштовање прописаних стандарда ; Повећање дохотка; Диверсификација руралне економије;

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстиче пољопривредике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном

одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.6.4. Крајњи корисници: Регистрована пољопривредна газдинства са активним статусом за 2025. годину.

2.6.5. Економска одрживост: За инвестиције мање од 700.000,00 динара није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: -Услов је да су газдинства (подносиоци захтева) регистрована и да имају активни статус за 2025.годину.

-Пријављену површину под вишегодишњим засадима воћа или грожђа у површини од 0,2-5,0 ха, односно 0,1- 2 ха под јагодичастим воћем, односно 0,2-3 ха под поврћем.

2.6.7. Специфични критеријуми: Не постоје.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.5.3.4	Набавка опреме за пријем воћа, поврћа и грожђа, као и прераду, пуњење и паковање њихових производа

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.6.10. Интензитет помоћи: У оквиру ове мере предвиђено је учешће општине Сокобање за куповину опреме за прераду и паковање воћа, поврћа и грожђа и то: млинови, пасирке, прохромски судови, дрвена бурад, пунилице и пакерице, пумпе за претакање течности, у износу од 50% од вредности инвестиције за куповину опреме без ПДВ-а. Максимални износ подстицаја по једном кориснику не може бити већи од 82.000,00 динара без ПДВ-а, а ако је носилац пољопривредног газдинства жена или лице млађе од 40 година, онда је учешће општине Сокобања 55% од вредности инвестиције за куповину опреме без ПДВ-а за прераду и паковање воћа, поврћа и грожђа и то: млинови, пасирке, прохромски судови, дрвена бурад, пунилице и пакерице, пумпе за претакање течности. Подстицај општине Сокобања не може бити већи од 90.200,00 динара без ПДВ-а по кориснику подстицајних средстава за купљену опрему за прераду и паковање воћа, поврћа и грожђа. У оквиру ове мере је такође предвиђена куповина пластичних гајби за држање воћа, поврћа и грожђа. Максимални износ подстицаја по једном кориснику и износи 50% од укупног износа без ПДВ-а и не може бити већи од 60.000,00 динара, а ако је носилац пољопривредног газдинства жена или лице млађе од 40 година онда је учешће општине Сокобања 55% од укупне вредности инвестиције без ПДВ-а за куповину пластичних гајби за држање воћа, поврћа и грожђа . Подстицај општине Сокобања не може бити већи од 66.000,00 динара по кориснику подстицајних средстава за купљене гајбе за држање воћа, поврћа и грожђа.

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.6.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих. ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев. Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди (у даљем тексту Комисија). Неблаговремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава

подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија, у складу са важећим правилником и конкурсом, усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

2.7. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.7.1. Образложење: Један од разлога лошег стања у пољопривреди је свакако недостатак знања из ове области. Савремена пољопривредна производња захтева праћење модерних токова и стално стицање нових знања у тој област. Модерно саветодавство у Србији пружа добру стручну подршку пољопривредним произвођачима, а коме недостају примери добре праксе. У циљу праћења модерних технологија и унапређења пољопривредне производње предвиђена је размена искустава са произвођачима из других региона. Значајно место на коме се свакако могу видети сва најмодернија достигнућа у једном дану је Међународни сајам пољопривреде у Новом Саду. Општина Сокобања сваке године организује посету сајму за 200 својих произвођача. Такође су од значаја студијска путовања и излагање пчелињих производа на сајму здраве хране у Београду и сајму меда у Београду. Ова два сајма обиђе око 50 пчелара. За чланове удружења говедара општина Сокобања организује посету организује посету изложбама стоке у земљи. Око 50 пољопривредних произвођача обиђе фарме говеда. За чланове удружења овчара општина Сокобања организује посету изложбама стоке у земљи. Око 40 пољопривредника обиђе модерне фарме. Сваке године општина Сокобања организује излагање више колекција оваца и коза на регионалној изложби оваца и коза. У 2025. години је планирана обука из области производње ракије, сирева, узгоја говеда, оваца и коза и узгоја воћа за пољопривредне произвођаче са територије општине Сокобања.

2.7.2. Циљеви мере: Стицање нових знања из области пољопривреде и размена искустава са пољопривредним произвођачима из других региона;

2.7.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Програм подршке општине Сокобања је усклађен са стратешким циљем Стратегије пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024 Републике Србије и то 1. Раст производње и стабилност дохотка произвођача; 2. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора; 3. Одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине; 4. Унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањења сиромаштва; 5. Ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја Програм подршке општине Сокобања подстиче пољопривредике у оном сегменту и на начин који није подржан из националних фондова. Сви корисници подстицајних средстава су у обавези да дају изјаву под кривичном и материјалном одговорношћу да нису користили подстицајна средства ни из једног другог фонда за меру за коју подносе захтев за подстицај.

2.7.4. Крајњи корисници: Право на коришћење подстицајних средстава имају пољопривредници са територије општине Сокобања.

2.7.5. Економска одрживост: Није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.7.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисници мере: Удружења регистрована на територији општине Сокобања. Корисници-физичка лица - носиоци или чланови пољопривредних газдинстава са пребивалиштем на територији општине Сокобања.

2.7.7. Специфични критеријуми: Не постоје.

2.7.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања
402.2	Стручно оспособљавање и активности стицања вештина и показне активности

2.7.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.7.10. Интензитет помоћи: У оквиру мере планирано је учешће општине Сокобања у износу од 100%.

2.7.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.7.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих.

ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев.

Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Не благовремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

2.8. Назив и шифра мере: 601 Унапређење млечног говедарства

2.8.1. Образложење: Климатске промене у задњих неколико година, проузроковале су смањење приноса на житарицама у брдско-планинским подручјима где спада и Сокобања. Породична пољопривредна газдинства успевају да произведу потребне количине легуминозне хране, као и кабасту сточну храну, али не и житарице које чине саставни део концентроване сточне хране, неопходне у исхрани говеда. Из тих разлога је приистекла потреба за повећањем продуктивности, пре свега у млечном говедарству у нашој општини. Ова мера је усмерена ка увећању основних стада код пољопривредних газдинстава са подручја општине Сокобања из сопственог подмлатка говеда и унапређењу млечног говедарства. Пољопривредни произвођачи који остављају женска приплодна грла уведена у матичну евиденцију, уз услов да иста чувају најмање три године, добијају повраћај за набавку концентроване сточне хране као и компоненте за прављење исте. Ова мера је посебно значајна, јер одгајивачи стоке за обнову или увећање стада најрадије користе грла из сопственог подмлатка, јер је на тај начин поред значајно мањих финансијских улагања позната и генетика грла, као и одлична аклиматизација гајених грла.

2.8.2. Циљеви мере: Општи циљеви:Увећање сточног фонда код физичких лица из сопственог подмлатка (телад) на подручју општине Сокобања. Специфични циљеви: Очување сточног фонда код фармера и смањење пада броја гајених грла.

2.8.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мере кредитне подршке, мере руралног развоја и у оквиру посебних подстицаја.

2.8.4. Крајњи корисници: Право на коришћење подстицајних средстава имају регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Сокобања са активним статусом за текућу годину.

2.8.5. Економска одрживост: За инвестиције мање од 700.000,00 динара није потребан доказ о економској одрживости пројекта.

2.8.6. Општи критеријуми за кориснике: Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава са активним статусом на подручју општине Сокобање; -Нема доспеле обавезе по раније одобреним захтевима, а који су финансирани од стране Општине Сокобања; -У регистру има пријављен одговарајући сточни фонд;

2.8.7. Специфични критеријуми: Да поседује најмање 2(два) грла говеда у моменту подношења захтева. Да је грло за које се подноси захтев за субвенцију отељено после 01.11.2024. године, а да је у моменту подношења захтева старости минимум 3(три) месеца, а највише 12 месеци. Грло за које је остварена субвенција није могуће отуђити у периоду од 3 године(36 месеци) од момента подношења захтева. Сва грла која су предмет подстицаја морају бити познатог порекла, под контролом основне одгајивачке организације - матичне службе. Добављач и подносилац не смеју представљати повезана лица у смислу Закона којим се уређују јавне набавке.

2.8.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
601	Куповина концентроване сточне хране

2.8.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Не постоје	не	

2.8.10. Интензитет помоћи: За увећање стада из сопственог подмлатка 100% повраћаја укупне инвестиције без пореза на додату вредност, стим што максимални износ субвенције по једном кориснику за остављена женска грла не може бити већи од 90.000,00 динара, а по једном грлу не може бити већи од 45.000,00 динара.

2.8.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број поднешених захтева
2	Број одобрених захтева

2.8.12. Административна процедура: ЈЛС доноси Правилник о додели подстицајних средстава, којим се уређују услови доделе подстицајних средстава, као и потребна документација за добијање истих.

ЈЛС расписује Конкурс о додели подстицајних средстава, са прописаним роковима за подношење захтева, као и потребном документацијом, а која се предаје уз захтев.

Захтев се предаје општини Сокобања путем поште или на писарници општинске управе. Када захтев стигне на писарницу ОУ Сокобања, доставља се председнику Комисије за доделу средстава у пољопривреди(у даљем тексту Комисија). Неблаговремени захтеви се неће разматрати. Ако се ради о непотпуном захтеву, Комисија писаним путем обавештава подносиоца захтева о недостајућој документацији и подносиоцу захтева даје рок од 8 радних дана да допуни захтев. Комисија, у складу са важећим правилником и конкурсом, усваја захтеве по времену пристизања, а модел за одобравање подстицајних средстава је - првопристигли захтеви. Председник Комисије сачињава извештај о додели средстава, као и Одлуке о додељеним средствима. На основу правоснажних Одлука о додељеним средствима, Општина Сокобања сачињава уговор са корисницима подстицајних средстава.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Зајечарска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	525 км ²	рзс*
Број насеља	25	рзс*
Број катастарских општина	24	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	18	
Демографски показатељи		
Број становника	13199	рзс**
Број домаћинстава	5209	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	25	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	13.04	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	6011	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	8.74	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	31	рзс**
Просечна старост	49	рзс*
Индекс старења	1.83	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	4.05	рзс*
Основно образовање (%)	32.05	рзс*
Средње образовање (%)	47.66	рзс*
Више и високо образовање (%)	14.34	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	13.41	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Равничарски, брежуљкасти, брдски	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Смоница 5. класе	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	550-700 mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11.3	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	550 mm	Интерни
Површина под шумом (ha)	17.074 ха	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	36.80%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	85 ха	рзс*
Посечена дрвна маса (m ³)	53.000 m ³	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2725	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2270	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	99	
- правна лица и предузетници (%)	1	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	15.021	рзс***

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	36%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	9.297 ха, 487 ха, 3.560 ха, 75 ха, 5.726 ха, 30 ха;	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	5.908 ха, 6 ха, 58 ха, 264 ха, 6.302ха;	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3.62 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	956	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	-	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	140 газдинстава	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	-	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	210 ха	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)		Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	4.486 ха	Интерни
- физичка лица (%)	86.23%	Интерни
- правна лица (%)	13.77%	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	1760 грла, 2960 грла, 3600 грла, 6000 ком, 2117 кошница пчела	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	1928, 117, 8600	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	6021	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	2, 3, 0, 68	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	2521	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	2	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	98:2	рзс***
Годишње радне јединице (број)	0	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	9	Интерни
- биљна производња (t)	42.000т,	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	3540, 250.000л	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева(km)	194 км	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	5.071	рзс*
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	6.338	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	3.221	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	550.000м3	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	108.000м3	рзс*
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	6.312	Интерни
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	21	рзс*
Број становника на једног лекара	148	рзс*

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Број корисника социјалне заштите	148	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	117	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	5178	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	48.000	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	300	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја